

V Bruseli 19. februára 2024
(OR. en)

6737/24

LIMITE

COEST 126

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady o Bielorusku

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Bielorusku, ktoré schválila Rada pre zahraničné veci 19. februára 2024.

Závery Rady o Bielorusku

1. Rada opätovne potvrdzuje svoje závery o Bielorusku z 12. októbra 2020, v ktorých sa stanovuje politika EÚ voči Bielorusku.
2. EÚ stojí po boku obyvateľov Bieloruska. Rada zdôrazňuje svoju neochvejnú podporu úsiliu bieloruského ľudu o slobodné, demokratické, zvrchované a nezávislé Bielorusko, ktoré by bolo súčasťou mierovej a prosperujúcej Európy.
3. Rada je naďalej hlboko znepokojená zhoršujúcou sa situáciou v oblasti ľudských práv v Bielorusku a dôrazne odsudzuje pokračujúce kampane bieloruského režimu zamerané na prenasledovanie a zastrasovanie všetkých vrstiev bieloruskej spoločnosti vrátane obhajcov ľudských práv, novinárov, nezávislých odborárov, zástupcov občianskej spoločnosti a osôb patriacich k národnostným menšinám. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že politickí väzni sú naďalej väznení v hrozných podmienkach, sú vystavení mučeniu a zlému zaobchádzaniu bez prístupu k základnej zdravotnej starostlivosti a že mnohí z týchto väzňov sú dlhodobo zadržiavaní bez kontaktu so svojimi právnikmi a príbuznými. EÚ naliehavo vyzýva na okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých politických väzňov a na ich účinnú rehabilitáciu. Nalieha tiež na bieloruské orgány, aby zrušili trest smrti a ako prvý krok zaviedli moratórium.
4. Rada zdôrazňuje, že bezprecedentná úroveň represíí, a to aj voči občianskej spoločnosti a nezávislým médiám, a obmedzenia politickej účasti oslabujú potenciál spravodlivosti a legitímnosti parlamentných a komunálnych volieb, ktoré sa majú konať 25. februára 2024. EÚ vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa bieloruské orgány rozhodli nepozvať volebnú pozorovateľskú misiu Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) na pozorovanie nadchádzajúcich volieb, čo je v rozpore s jeho medzinárodnými záväzkami.
5. Rada naďalej podporuje demokratické právo bieloruského ľudu zvoliť si svojich predstaviteľov v slobodných a spravodlivých voľbách. EÚ vyzýva bieloruské orgány, aby sa zapojili do skutočného a inkluzívneho dialógu so všetkými zložkami spoločnosti s cieľom usporiadať slobodné a spravodlivé voľby pod dohľadom OBSE/ODIHR a v súlade s medzinárodne uznávanými normami.
6. Rada opätovne potvrdzuje svoj záväzok brať na zodpovednosť osoby zodpovedné za porušovanie a zneužívanie ľudských práv. Naďalej dochádza k hrubému porušovaniu ľudských práv s cieľom potláčať bieloruskú spoločnosť a umlčať každú osobu, ktorá je vnímaná ako odporca režimu. Niektoré z týchto porušení môžu podľa Úradu vysokého komisára pre ľudské práva predstavovať zločiny proti ľudskosti.
7. EÚ v tejto súvislosti opätovne potvrdzuje, že je dôležité, aby Rada OSN pre ľudské práva naďalej skúmala situáciu v oblasti ľudských práv v Bielorusku, a víta prácu osobitného

spravodajcu pre situáciu v oblasti ľudských práv v Bielorusku, vysokého komisára OSN pre ľudské práva a Medzinárodnej platformy zodpovednosti pre Bielorusko. EÚ nalieha na bieloruské orgány, aby plne spolupracovali s medzinárodnými a regionálnymi mechanizmami v oblasti ľudských práv. Uplatňovanie univerzálnej právomoci je tiež dôležitým nástrojom na predchádzanie beztretnosti a boj proti nej a na podporu medzinárodnej zodpovednosti.

8. Rada odsudzuje dekrét zo 4. septembra 2023, ktorý podpísal Lukašenko a ktorým sa obmedzujú cestovné pasy a iné konzulárne služby pre Bielorusov v zahraničí, a opakuje svoj záväzok naďalej podporovať bieloruských občanov v EÚ, ktorí utiekli pred represiou, a to aj prostredníctvom koordinovaného úsilia medzi členskými štátmi EÚ.
9. Rada dôrazne odsudzuje pokračujúcu podporu, ktorú bieloruský režim poskytuje ruskej útočnej vojne proti Ukrajine, a vyzýva Bielorusko, aby sa zdržalo takýchto krokov a dodržiavalo svoje medzinárodné záväzky. Bielorusko musí ukončiť svoje spolupáchateľstvo v útočnej vojne Ruska proti Ukrajine. EÚ odsudzuje oznámenia Ruska o zámere rozmiestniť jadrové zbrane na území Bieloruska a o tom, že na tento účel dosiahlo dohodu s Bieloruskom. Tieto oznámenia sú v rozpore s medzinárodnými záväzkami Bieloruska podľa Budapeštianskeho memoranda a prispievajú k už aj tak zvýšenému napätiu. Rada tiež odsudzuje spoluúčasť bieloruského režimu na nezákonnej deportácii ukrajinských detí a opakuje svoju naliehavú výzvu Bielorusku, aby okamžite zabezpečilo ich bezpečný návrat na Ukrajinu. Európska únia je naďalej odhodlaná podporovať zvrchovanosť a nezávislosť Bieloruska.
10. Rada ďalej dôrazne odsudzuje hybridné útoky na vonkajších hraniciach EÚ vrátane inštrumentalizácie migrantov bieloruským režimom v spolupráci s Ruskom na politické účely. EÚ bude naďalej solidárna s dotknutými členskými štátmi.
11. Rada zdôrazňuje, že bezpečnosť a ochrana jadrových zariadení je pre EÚ kľúčovou prioritou. V tejto súvislosti EÚ vyjadruje znepokojenie nad mnohými nevyriešenými bezpečnostnými otázkami v bieloruskej jadrovej elektrárni a naliehavo vyzýva Bielorusko, aby dodržiavalo najprísnejšie medzinárodné normy v oblasti životného prostredia a jadrovej bezpečnosti a aby urýchlene vykonalo odporúčania EÚ týkajúce sa záťažových testov.
12. Rada uložila cielené sankcie v reakcii na represie a pochybenia vo volebnom procese, podnecovanie a organizovanie nelegálneho prekračovania hraníc, porušovanie ľudských práv a účasť orgánov na útočnej vojne Ruska proti Ukrajine. EÚ je v súlade so svojím postupným prístupom pripravená prijať ďalšie reštriktívne a cielené opatrenia, pokiaľ budú bieloruské orgány v týchto činnostiach pokračovať.
13. Rada vyjadruje hlboké znepokojenie nad konaním Lukašenkovho režimu, ktoré ovplyvňuje národnú identitu Bieloruska, a opätovne potvrdzuje svoj záväzok podporovať a presadzovať bieloruský jazyk a kultúru. EÚ pripomína význam medziľudských kontaktov, okrem iného podporou mobility, mládeže a kultúrnych aktivít, a to v súlade so zásadami uvedenými v záveroch Rady z roku 2020. Obyčajní bieloruskí občania naďalej využívajú výhody dohody medzi EÚ a Bieloruskom o zjednodušení vízového režimu.

14. Rada oceňuje bieloruskú občiansku spoločnosť ako dôležitého partnera v rámci Východného partnerstva a pripomína, že Východné partnerstvo zostáva otvorené pre budúce demokratické Bielorusko.
15. EÚ bude naďalej podporovať bieloruskú občiansku spoločnosť a demokratické sily. Rada v tejto súvislosti víta zriadenie poradnej skupiny pre dialóg medzi EÚ a bieloruskou občianskou spoločnosťou a demokratickými silami a koordináciu pomoci prostredníctvom zasadnutí vysokých úradníkov a vyjadruje podporu ich pokračovaniu. EÚ tiež víta spoluprácu Rady Európy s bieloruskými demokratickými silami a občianskou spoločnosťou prostredníctvom jej kontaktnej skupiny.
16. EÚ podporuje a oceňuje úsilie bieloruských demokratických síl a občianskej spoločnosti a oceňuje ich proeurópsku orientáciu. Budúce demokratické Bielorusko má miesto v európskej rodine. Keď Bielorusko začne proces prechodu k demokracii, EÚ mu bude poskytovať podporu pri stabilizácii jeho hospodárstva a reformovaní jeho inštitúcií. Naším cieľom je pomôcť budovať odolnosť a realizovať demokratické reformy, vytvárať nové pracovné miesta a zlepšiť životnú úroveň ľudí, a to aj prostredníctvom komplexného plánu hospodárskej podpory demokratického Bieloruska do výšky 3 miliárd EUR.
17. EÚ je naďalej pevne odhodlaná udržať Bielorusko na poprednom mieste medzinárodného programu. Ubezpečujeme bieloruský ľud, že Európska únia sa bude naďalej zameriavať na jeho blahobyť, ľudské práva a právo na prosperujúcu budúcnosť v demokratickom Bielorusku.